

*(Vv: Kiến nghị Thủ tướng Chính phủ về
cấp phép khai thác khoáng sản cho sản xuất
xi măng)*

Hà nội, ngày 26 tháng 5 năm 2025

Kính gửi: Thủ tướng Chính phủ

Hiệp hội xi măng Việt Nam nhận được ý kiến phản ánh của các Nhà máy xi măng về việc gặp nhiều khó khăn trong công tác cấp phép thăm dò, khai thác đá vôi, đá sét, phụ gia khoáng cho xi măng và nguyên liệu, phụ gia khác làm nguyên liệu cho sản xuất xi măng có trong Quy hoạch thăm dò, khai thác các loại khoáng sản làm VLXD được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt tại quyết định số 1626/QĐ-TTg, ngày 15 tháng 12 năm 2023.

Thay mặt các doanh nghiệp trong Ngành, Hiệp hội xi măng Việt Nam xin báo cáo và kính đề nghị Thủ tướng Chính phủ, Bộ Nông nghiệp và Môi trường, Bộ Xây dựng tháo gỡ khó khăn cho các Nhà máy xi măng như sau:

I. Vị trí vai trò của ngành công nghiệp xi măng Việt Nam và ý kiến chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ.

Ngành công nghiệp xi măng có vai trò rất quan trọng trong việc xây dựng kết cấu hạ tầng và nhà ở của các quốc gia. Theo dự báo của các nhà khoa học trên thế giới, trong thế kỷ 21, vật liệu chủ yếu để xây nhà và kết cấu hạ tầng vẫn là bê tông xi măng. Nước ta đang tiến hành công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa nên sẽ cần nhiều xi măng cho xây dựng. Trong thời gian qua, ngành xi măng đã đóng góp đáng kể cho sự phát triển kinh tế của đất nước, cung cấp đủ xi măng cho nhu cầu xây dựng, tạo công ăn việc làm, nộp ngân sách cho nhà nước. Nguồn tài nguyên khoáng sản làm xi măng đã được khai thác và sử dụng hiệu quả, đóng góp lớn vào ngành công nghiệp khai khoáng theo tinh thần Nghị quyết số 10-NQ/TW ngày 10/02/2022 của Bộ Chính trị về định hướng chiến lược địa chất, khoáng sản và công nghiệp khai thác khoáng sản đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045.

Tuy nhiên, trong những năm gần đây, ngành vật liệu xây dựng nói chung, trong đó có ngành xi măng gặp rất nhiều khó khăn, sản lượng tiêu thụ nội địa giảm sút, dẫn đến nguy cơ tác động đến nền kinh tế và ảnh hưởng đến tiến trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Trước tình hình đó, ngày 15/6/2024 Thủ tướng Chính phủ đã triệu tập hội nghị toàn quốc về tháo gỡ khó khăn, thúc đẩy sản xuất, tiêu thụ xi măng, sắt thép và vật liệu xây dựng. Trên cơ sở cuộc họp này, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Chỉ thị số 28/CT-TTg ngày 26/8/2024 về một số giải

pháp tháo gỡ khó khăn vướng mắc thúc đẩy sản xuất, tiêu thụ xi măng, sắt thép và vật liệu xây dựng. Trong Chỉ thị số 28/CT-TTG, Thủ tướng ***giao Bộ Tài nguyên và Môi trường nay là bộ Nông nghiệp và Môi trường rà soát, đẩy nhanh việc cấp phép thăm dò, khai thác khoáng sản làm VLXD, đặc biệt là khoáng sản làm nguyên liệu xi măng để đảm bảo nguồn nguyên liệu phục vụ sản xuất ổn định, liên tục, thông suốt.***

II. Các kiến nghị tháo gỡ khó khăn.

Thực tế, trong quá trình triển khai sản xuất, các doanh nghiệp xi măng vẫn gặp một số khó khăn, vướng mắc, ảnh hưởng đến sản xuất kinh doanh.

2.1 Các khó khăn mà nhà máy sản xuất xi măng sẽ gặp phải khi triển khai đấu giá các mỏ khoáng sản làm nguyên liệu cho sản xuất xi măng.

- Khi Nhà nước tổ chức triển khai đấu giá các mỏ khoáng sản để làm nguyên liệu sản xuất xi măng thì các nhà máy xi măng sẽ không tham gia đấu giá lẫn nhau vì trong dự án đầu tư, các chủ đầu tư đã xác định mỏ khoáng sản cụ thể thuận lợi nhất cho sản xuất của nhà máy. Nói chung, các mỏ này phải gần nhà máy để thuận lợi cho việc khai thác, vận chuyển và quản lý; Nếu sử dụng mỏ của các nhà máy khác, chi phí vận chuyển sẽ lớn, không có hiệu quả kinh tế. Các Nhà máy xi măng chỉ đấu giá các mỏ khoáng sản đã được quy hoạch gần nhà máy.

- Trong trường hợp Nhà nước tổ chức đấu giá mà các doanh nghiệp không phải là chủ đầu tư các nhà máy xi măng tham gia đấu giá thì mục đích của các doanh nghiệp này là kinh doanh khoáng sản. Điều này trái với các tiêu chí và quy định của Nhà nước và không thể làm thủ tục cấp phép khai thác được, nếu họ trúng thầu. Mặt khác, nếu các doanh nghiệp không sản xuất xi măng trúng đấu giá thì các nhà máy xi măng sẽ hoàn toàn phụ thuộc vào doanh nghiệp trúng đấu giá. Các doanh nghiệp trúng đấu giá sẽ áp đặt lên các nhà máy xi măng về tiến độ khai thác, giá cả, như vậy sẽ làm ảnh hưởng nghiêm trọng đến hoạt động sản xuất của các nhà máy xi măng.

- Thủ tục đấu giá hiện nay theo quy định sẽ mất nhiều thời gian. Theo thông báo của Bộ Nông nghiệp và Môi trường, kể từ khi ban hành Luật Khoáng sản năm 2010 đến nay, chỉ mới tổ chức đấu giá được khoảng trên 10 mỏ khoáng sản, không có mỏ khoáng sản làm xi măng hoặc phụ gia xi măng nào được tổ chức đấu giá. Do đó, nếu triển khai tổ chức đấu giá các mỏ khoáng sản làm nguyên liệu cho sản xuất xi măng, thời gian hoàn thành các thủ sẽ kéo dài, không đáp ứng kịp thời nhu cầu sử dụng cho các nhà máy xi măng, dẫn đến ảnh hưởng lớn việc hoạt động sản xuất và cung cấp xi măng cho phát triển đất nước.

2.2 Hiệp hội xi măng Việt Nam xin gửi Thủ tướng Chính phủ các kiến nghị tháo gỡ khó khăn cho các doanh nghiệp như sau:

2.2.1 Không đầu giá các mỏ nguyên liệu để sản xuất xi măng.

Kiến nghị này dựa trên các căn cứ sau:

- Các mỏ đá vôi, đất sét, phụ gia khoáng và các loại nguyên liệu phục vụ cho sản xuất xi măng đã có trong Quy hoạch thăm dò, khai thác các loại khoáng sản làm VLXD được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt.

- Trong quá trình lập Quy hoạch thăm dò, khai thác các loại khoáng sản làm VLXD để làm nguyên liệu cho các nhà máy xi măng, cơ quan lập quy hoạch đã dự báo nhu cầu các loại khoáng sản phục vụ sản xuất xi măng trên cơ sở sản lượng xi măng đáp ứng mục tiêu nêu trong Chiến lược phát triển vật liệu xây dựng Việt Nam thời kỳ 2021 – 2030 định hướng đến năm 2050 đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt tại Quyết định số 1266/QĐ-TTg ngày 18/8/2020.

- Nhà nước đã phối hợp với UBND các tỉnh rà soát, khoanh định vùng nguyên liệu cụ thể cho từng nhà máy đang hoạt động và chuẩn bị cho phát triển các nhà máy mới nhằm đảm bảo đáp ứng các điều kiện thuận lợi cho khai thác, vận chuyển, môi trường cũng như không chồng lấn với các quy hoạch khác của Chính phủ và địa phương.

- Khoáng sản để sản xuất xi măng được chế biến sâu sau khi khai thác. Đây là quá trình công nghệ phức tạp, bao gồm khai thác, lựa chọn, đập, nghiền, sàng và phối trộn theo bài toán phối liệu để đạt chỉ tiêu về thành phần hóa học, nghiền mịn sau đó được nung ở nhiệt độ cao (khoảng 1450°C) để tạo ra clanhke sau đó nghiền mịn clanhke với thạch cao và các phụ gia khoáng để tạo thành xi măng. Các chủ đầu tư nhà máy xi măng phải sử dụng nguồn tài chính rất lớn để mua thiết bị công nghệ, xây dựng công trình, xây dựng hệ thống giao thông và khai thác mỏ,... để chế biến các nguyên liệu ban đầu thành sản phẩm clinker và xi măng.

- Khoáng sản làm nguyên liệu cho sản xuất xi măng là khoáng sản chỉ được cấp phép khai thác làm nguyên liệu cho sản xuất xi măng, không được sử dụng làm nguyên liệu cho các ngành công nghiệp khác, không được kinh doanh thương mại như các khoáng sản khác.

- Khoáng sản làm nguyên liệu sản xuất xi măng là loại khoáng sản quan trọng phục vụ ngành công nghiệp phát triển VLXD đáp ứng tiêu chí tại khoản 16 Điều 2 của Luật Địa chất và Khoáng sản số 54/2024/QH15 được Quốc hội ban hành và có hiệu lực từ 01/07/2025, cụ thể quy định: **“16. Khoáng sản chiến lược, quan trọng là khoáng sản thiết yếu phục vụ phát triển kinh tế - xã hội bền vững và tăng cường quốc phòng, an ninh của đất nước”** đáp ứng tiêu chí khoản 10 Điều 143 tại Dự thảo Nghị định quy định chi tiết và biện pháp thi hành một số điều của Luật Địa chất và khoáng sản **“khu vực khoáng sản chiến lược, quan trọng và được Thủ tướng Chính phủ chấp thuận bằng văn bản”**

MÃ
BAN
HẤP HỮU
★

đang được Bộ Nông nghiệp và Môi trường trình Chính phủ ban hành.

2.2.2 Cho phép các Nhà máy xi măng được mua các khoáng sản như: đất giàu sắt, đất giàu silic, đất giàu nhôm, đá vôi, đá puzalan... của các doanh nghiệp đã được cấp phép khai thác mỏ vật liệu xây dựng thông thường để sử dụng làm nguyên liệu cho sản xuất clanhke, xi măng. Các Nhà máy xi măng và chủ mỏ, có trách nhiệm nộp thuế, nộp tiền cấp quyền khai thác (giá trị thuế, phí tăng thêm) đối với khối lượng này giống như nộp tiền thuế, tiền cấp quyền khai thác cho các mỏ khoáng sản được cấp phép cho sản xuất xi măng.

Kiến nghị này dựa trên các căn cứ sau:

- Trong công nghệ sản xuất xi măng, ngoài nguyên liệu chính phục vụ cho sản xuất xi măng là đá vôi và đất sét còn phải sử dụng các nguyên liệu điều chỉnh phối liệu, như: đất giàu sắt, đất giàu silic, đất giàu nhôm và các phụ gia khoáng để nghiền cùng clanhke, như: đá vôi, đá puzalan và một số loại khoáng sản khác. Mặc dù khối lượng các nguyên liệu điều chỉnh không lớn như đá vôi và đất sét nhưng thiếu những nguyên liệu điều chỉnh này sẽ không sản xuất được clanhke. Các phụ gia khoáng là vật liệu thay thế clanhke được sử dụng để giảm hàm lượng clanhke, từ đó giảm chi phí sản xuất và giảm phát thải khí nhà kính trong sản xuất xi măng.

Hiện nay các mỏ khoáng sản đất giàu sắt, đất giàu silic, đất giàu nhôm thường được phân tán nhỏ lẻ, không tập trung và nằm lẫn trong các mỏ khoáng sản làm vật liệu xây dựng thông thường. Giấy phép khai thác các mỏ này do UBND các tỉnh cấp làm vật liệu xây dựng thông thường. Thực tế, các khoáng sản này chủ yếu được sử dụng để san lấp mặt bằng và các mục đích khác. Theo các quy định hiện hành, các chủ mỏ đã được cấp phép khai thác các mỏ có đất giàu sắt, đất giàu silic, đá vôi làm vật liệu xây dựng thông thường không được bán cho các Nhà máy xi măng. Việc này làm ảnh hưởng đến nhu cầu về nguyên liệu cũng như chất lượng của clinker và xi măng, làm giảm giá trị khoáng sản, giảm thu ngân sách.

2.2.3 Thủ tướng Chính phủ giao Bộ Nông nghiệp và Môi trường bổ sung loại khoáng sản làm xi măng vào loại khoáng sản chiến lược, quan trọng, là khoáng sản thiết yếu phục vụ phát triển kinh tế - xã hội bền vững và tăng cường quốc phòng, an ninh của đất nước, không đấu giá trong Dự thảo Nghị định quy định chi tiết và biện pháp thi hành một số điều của Luật Địa chất và khoáng sản.

2.2.4 Kiến nghị Thủ tướng Chính phủ giao Bộ Nông nghiệp và Môi trường đẩy nhanh việc cấp phép thăm dò, khai thác khoáng sản làm VLXD, đặc biệt là khoáng sản làm nguyên liệu xi măng để đảm bảo nguồn nguyên liệu phục vụ sản xuất ổn định, liên tục, thông suốt theo tinh thần tại Chỉ thị số 28/CT-TTg ngày 26/8/2024 của Thủ tướng Chính phủ về một số giải pháp tháo gỡ khó khăn vướng mắc thúc đẩy sản xuất, tiêu thụ, xi măng, sắt thép và vật liệu xây dựng.

Trên đây là các nội dung vướng mắc, khó khăn mà Hiệp hội xi măng Việt Nam xin báo cáo và kính đề nghị Thủ tướng Chính phủ, Bộ Nông nghiệp và Môi trường, Bộ Xây dựng tháo gỡ các điểm nghẽn để các Nhà máy xi măng có thể có nguồn nguyên liệu ổn định phục vụ cho sản xuất.

Xin trân trọng cảm ơn./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Phó Thủ tướng Trần Hồng Hà
- Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Môi trường
- Bộ trưởng Bộ Xây dựng
- Lưu VP.

TM BAN CHẤP HÀNH

CHỦ TỊCH

Nguyễn Quang Cung

